

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat İŞİKHAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Ulaş Karasu
Sivas Milletvekili

Türkiye’de ekonomik krizin her geçen gün derinleşmesiyle birlikte yoksulluk oranları artmakta, buna paralel olarak sosyal göstergelerde belirgin bir şekilde bozulma yaşanmaktadır. Resmî istatistikler, her üç çocuktan birinin yoksulluk ya da sosyal dışlanma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır. Yaklaşık 2 milyon çocuk ağır yoksulluk koşullarında yaşam mücadelesi vermektedir. Bu çocukların yaklaşık 950 bini çalışmak zorunda kalırken, 1,5 milyona yakını eğitim sisteminin dışında bulunmaktadır.

Alım gücünün düşmesiyle birlikte sofralardan et, balık, süt, yumurta gibi temel protein kaynakları giderek eksilmektedir. Çocukların yeterli ve dengeli beslenmeye erişimi sınırlanmakta, bu durum hem fiziksel gelişimlerini hem de ruhsal sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Mevcut koşullar, yoksulluğun kuşaklar boyunca aktarılma riskini büyütmede ve sosyal adalet ile çocuk hakları açısından kaygı verici bir gerilemeye işaret etmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre çocuk işçiliği yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda temel bir insan hakları ihlalidir. Türkiye’nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve ILO’nun 182 Sayılı “En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması Sözleşmesi” kapsamında devletin önleyici ve koruyucu tedbirleri alma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ancak denetim yetersizliği, kayıt dışı istihdamın yaygınlığı ve eğitimden kopuş, çocukların eğitim hakkından uzaklaştırılarak güvencesiz çalışmaya itildiğini göstermektedir.

Nitekim İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi tarafından açıklanan 2025 Çocuk İş Cinayetleri Raporu’na göre yalnızca 2025 yılında en az 94 çocuk çalışırken hayatını kaybetmiş, son 13 yılda çalışırken yaşamını yitiren çocuk işçi sayısı 836’ya ulaşmıştır. Ayrıca Veli-Der tarafından paylaşılan Milli Eğitim Bakanlığı 2024-2025 verilerine göre, en az 1,5 milyon çocuk örgün eğitim dışında kalmıştır. Özellikle kız çocuklarında okul terkinin arttığına dikkat çekilmektedir.

Yine İstanbul Ticaret Odası (İTO) Şubat ayı Meclis toplantısında yapılan bir sunumda; sokakta yaşayan çocuk sayısı, yetim/öksüz çocuklar ve resmî kayıtlarda çalışan çocuk sayısı gibi verilerle birlikte; “seks sektöründe kadın ve kızların toplam sayısının 100 bin” olduğu ileri sürülmüştür. Söz konusu sunumda çocuk nüfusu bağlamında bu veri çocukların da cinsel sömürü riskine maruz kaldığına dair ciddi bir endişe olarak gündeme taşınmıştır.

Tüm bu veriler, toplumsal krizlerin çocukların güvenliğini ve haklarının tehdit edildiğini göstermektedir. Bu çerçevede;

1. Türkiye genelinde 2023, 2024 ve 2025 yıllarında ve önerenin yanıtlandığı tarih itibariyle tespit edilen çocuk işçi sayısı kaçtır? Bu sayının yıllara ve sektörlerle göre dağılımı nedir?

2. Aynı dönemde çocuk işçiliğine yönelik yapılan işyeri denetimi sayısı kaçtır? Bu denetimler sonucunda kaç işyerine idari para cezası uygulanmış, kaç işyeri hakkında kapatma veya faaliyet durdurma işlemi gerçekleştirilmiştir?
3. 2023-2026 yılları arasında iş kazalarında yaşamını yitiren veya yaralanan çocuk işçi sayısı kaçtır? Bu vakaların sektörlere ve illere göre dağılımı nedir?
4. Bakanlığınızın yürüttüğü “Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı” kapsamında son üç yılda hangi somut adımlar atılmıştır? Programın yıllara göre bütçesi, harcama kalemleri ve gerçekleşme oranı nedir?
5. Mevsimlik tarım işlerinde ve sokakta çalıştırılan çocuklara yönelik sosyal koruma, şartlı eğitim yardımı, psikososyal destek ve rehabilitasyon projelerinin mevcut durumu nedir? Bu projelerden 2023-2025 yılları arasında toplam kaç çocuk yararlanmıştır?
6. Derinleşen ekonomik kriz, artan yoksulluk ve eğitimden kopuş verileri de dikkate alındığında, çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik ilave bir eylem planı hazırlanmış mıdır? Hazırlanmış ise içeriği ve hedefleri nelerdir? Hazırlanmamış ise hazırlanması yönünde bir çalışma var mıdır?
7. Okul dışında olduğu tespit edilen yaklaşık 1,5 milyon çocuğun yeniden örgün eğitime kazandırılması için Bakanlığınız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında yürütülen ortak bir program bulunmakta mıdır? Varsa kapsamı, içeriği ve takvimi nedir?